

Mantelzorgbeleid

Saen Professionals

Mantelzorgbeleid Saen Professionals

Inhoudsopgave

Inleiding

1. Visie op werken met mantelzorgers

- 1.1 Wanneer is iemand een mantelzorger bij Saen Professionals?
- 1.2 Waarom mantelzorg zo belangrijk is.
- 1.3 Het partnerschap.

2. Ondersteuning van mantelzorgers

- 2.1 Informatieve ondersteuning.
- 2.2 Psychosociale ondersteuning.
- 2.3 Praktische ondersteuning.
- 2.4 Thema bijeenkomsten.

3. Mantelzorg en vrijwilligerswerk

- 3.1 Definities en verschillen.
- 3.2 Mantelzorg bij Saen Professionals is vrijwillig.
- 3.3 Mantelzorg bij Saen Professionals is geen vrijwilligerswerk.

4. Wat kunnen mantelzorgers?

5. De contactpersoon mantelzorg

- 5.1 Afspraken maken.

6. Procedure contactlegging en informatieverstrekking aan mantelzorgers.

7. Deskundigheidsbevordering medewerkers

8. Waarderingsbeleid mantelzorgers

- 8.1 Budget mantelzorgondersteuning

9. Respijtzorg

- 10. Externe relaties
 - 10.1 Relatie met de WMO
 - 10.2 Samenwerking met Centrum Mantelzorg
 - 10.3 Mantelzorgondersteuning extramurale cliënten

11. Tenslotte

Bijlagen

- Bijlage 1 Mantelzorger intakeformulier
- Bijlage 2 Afsprakenlijst mantelzorg

Inleiding

Mantelzorg krijgt momenteel veel aandacht in onze samenleving. Met de komst van de WMO lijkt de aandacht voor mantelzorg(ers), terecht, alleen maar toe te nemen. In de praktijk blijkt veel van deze aandacht, ook vanuit de Gemeente, zich te richten op mantelzorgers die hulp en ondersteuning bieden aan thuiswonenden en houden tal van organisaties zich bezig met ondersteuning van deze doelgroep. Mantelzorgers van niet-Nederlandse afkomst hebben nog sterker dan Nederlandse mantelzorgers te maken met overbelasting. Enerzijds doordat veel allochtone ouderen de Nederlandse taal niet goed spreken en zij geen gebruik kunnen of willen maken van de voorzieningen die er zijn. Anderzijds omdat de ouderen gewend zijn dat in hun cultuur de mantelzorgers (over het algemeen de kinderen en bij uitstek de dochters) traditioneel voor de ouderen zorgen. En andersom: de mantelzorgers durven uit respect voor de ouderen niet snel iets te weigeren, of als ze minder zorgen krijgen ze een schuldgevoelen raken op die manier overbelast. Veel vrouwen missen door de omvang van hun zorgtaken de kans om een opleiding te doen, te werken of op een andere manier deel te nemen aan de Nederlandse samenleving. Het isolement waarin zij leven, leidt tot onderconsumptie van bepaalde vormen van zorg, zoals thuiszorg, ouderenzorg en psychiatrische zorg. Het begrip mantelzorg is bij mantelzorgers van allochtone afkomst niet bekend. Hier meer aandacht aan te besteden heeft Saen Professionals mantelzorgbeleid opgesteld. Met het mantelzorgbeleid wil Saen Professionals de onzichtbare mantelzorger zichtbaar maken en hen ondersteunen in de zorgtaken.

1. Visie op werken met mantelzorgers Binnen Saen Professionals

is ervoor gekozen op een professionele manier om te gaan met mantelzorgers, aangezien zij een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de zorg -en zorggerelateerde activiteiten. Mantelzorgers worden naast de betaalde medewerkers en vrijwilligers gezien als partners in de zorg.

1.1 Wanneer is iemand een mantelzorger bij Saen Professionals?

Mantelzorgers zijn familieleden, vrienden, burens, kennissen van een cliënt die op een actieve manier een bijdrage willen en kunnen leveren in de zorg aan een cliënt. Een actieve bijdrage wil zeggen dat men regelmatig bij een cliënt op bezoek komt met als doel bij te dragen aan behoeften of wensen van die cliënt. Deze behoeften kunnen variëren van sociale steun tot (samen)boodschappen doen tot eens naar buiten kunnen gaan.

1.2 Waarom mantelzorg zo belangrijk is.

Vele mensen krijgen hulp op een professionele manier zorg om in hun basisbehoeften te voorzien. Maar de medewerkers hebben lang niet altijd de tijd om cliënten die gezelligheid en aandacht te geven die veel cliënten nodig hebben. Mantelzorgers kunnen dat vaak wel, omdat zij de cliënt langer en beter kennen en daarom beter weten waar de cliënt behoefte aan heeft. Bovendien kunnen mantelzorgers als zij op bezoek zijn wel de tijd nemen om gezellig met de cliënt mee te eten of te gaan wandelen.

1.3 Het partnerschap

Wanneer we spreken van mantelzorg, is het ook van belang dat er een goede relatie is tussen de zorg en de familie/mantelzorger. Op die manier kan een partnerschap in de zorg ontstaan. Beiden streven vanuit hun eigen invalshoek naar een goede hulpverlening van de cliënt. Door samenwerking kan beter tegemoet worden gekomen aan de behoeften en wensen van de cliënten. Om een goed partnerschap in de zorg tot stand te krijgen tussen hulpverlening en familie/mantelzorg van een cliënt kan een belangrijk beginpunt zijn, de behoeften van de familie te weten en te erkennen. Van belang is dat Saen Professionals weet welke behoeften de familie heeft en waarop deze gebaseerd zijn. (bijv. het willen weten wat de dagelijkse zorg precies inhoudt). Naast het rekening houden met de behoeften van de familie is het ook van belang dat er continuïteit is in het contact, met veelal dezelfde hulpverlener. Worden familieleden niet bij de zorg betrokken of op de hoogte gebracht, dan zullen zij zich in sterkere mate zorgen maken over het welzijn van de cliënt. Een belangrijk middel tot contact is persoonlijke aandacht. Even vragen hoe het met iemand gaat. Persoonlijke aandacht kan het contact met de familie aanzienlijk verbeteren en veel zaken in de situatie van de cliënt verduidelijken.

2. Ondersteuning van mantelzorgers

Uit praktijk is gebleken dat familie/mantelzorgers behoefte hebben aan ondersteuning en informatieverstrekking. Dit kan op verschillende manieren worden gegeven. Van belang hierbij is dat de mantelzorger weet wat de ondersteuning kan inhouden en wanneer daar een beroep op kan worden gedaan.

2.1 Informatieve ondersteuning

- informatie over ziektebeelden en hoe de mantelzorger het beste met de cliënt kan omgaan en relevante aspecten van de hulpverlening.
- informatie uit zorgdossiers of zorgplannen, waar nodig en in overleg met de cliënt toegankelijk maken

2.2 Psychosociale ondersteuning

- hulpverleners moeten oog en oor hebben voor wat er bij de mantelzorger speelt, familie moet af en toe zijn gevoelens kwijt kunnen of advies kunnen vragen

2.3 Praktische ondersteuning

- Mantelzorger kan in alle tijde bij Saen Professionals terecht met allerlei vragen.
- Waar nodig zal Saen Professionals ondersteuning bieden aan de mantelzorger.

2.4 Themabijeenkomsten

Twee keer per jaar zullen er themabijeenkomsten voor mantelzorgers worden georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomsten kan de mantelzorger informatie krijgen over bijvoorbeeld een bepaald ziektebeeld. Daarnaast zijn deze bijeenkomsten ook bedoeld om eigen ervaringen te kunnen delen met andere mantelzorgers. Ook zullen externe deskundigen hiervoor worden benaderd, zoals bijv. de Alzheimerstichting of Context. Bij de invoering van het mantelzorgbeleid zal een informatiebijeenkomst worden georganiseerd voor alle contactpersonen/mantelzorgers. Hierbij zal ook de consulenten centrum mantelzorg worden betrokken.

3. Mantelzorg en vrijwilligerswerk

3.1 Definities en verschillen.

Hieronder de definities van vrijwillige zorg en mantelzorg en een overzicht van de verschillen.

Vrijwillige zorg: zorg verleend door vrijwilligers vanuit een georganiseerd verband. Tussen de vrijwilliger en degene aan wie zorg wordt verleend bestaat vooraf meest al geen relatie.

Mantelzorg: zorg die wordt gegeven aan hulpbehoevenden door één of meer leden van diens directe omgeving, waarbij de zorgverlening voortvloeit uit de sociale relatie.

Vrijwillige zorg Mantelzorg

Vrijwilligers verrichten werkzaamheden in enig georganiseerd verband, onverplicht en onbetaald ten behoeve van anderen. Mantelzorg vloeit rechtstreeks voort uit de relatie en is ongeorganiseerd. Voor vrijwilligerswerk kies je bewust. Mantelzorg overkomt je, je rolt er in. Als vrijwilliger kun je zelf bepalen hoeveel tijd je erin wilt steken. Een vrijwilliger kan afhaken als de zorg te veel of te zwaar wordt. Mantelzorg houdt nooit op, je bent soms 7 dagen per week bezig. Een vrijwilliger kan zelf de aard van het werk bepalen. Een mantelzorger moet alles doen, ook wat hem niet ligt. Vrijwillige zorg betreft iemand buiten de familierelaties. Mantelzorg betreft iemand uit de familie - of vriendenkring of bureu. Vrijwilligerswerk wordt vaak als ontspanning ervaren. Door mantelzorg heb je kans op psychische en lichamelijke overbelasting. Door vrijwilligerswerk breid je je contacten uit. Mantelzorg beperkt je in het onderhouden van contacten. Vrijwilligers voelen zich vaak gewaardeerd. Mantelzorgers voelen zich vaak ondergewaardeerd. Vrijwilligerswerk wordt "mooi" gevonden. Mantelzorg wordt vaak vanzelfsprekend gevonden. Vrijwilligers krijgen vaak een training. Mantelzorgers krijgen geen feedback. Bij allochtone mantelzorgers is het zwaarder omdat men vindt dat het vanzelfsprekend is dat je familielid verzorgt. Vrijwilligers hebben vaak onderling contact. Ook worden er vaak activiteiten voor hen georganiseerd. Veel mantelzorgers hebben geen contacten met andere mantelzorgers. Met de toenemende aandacht voor mantelzorgers in de media en de ondersteuning die zij kunnen krijgen door onder andere de komst van Centrum Mantelzorg, zullen sommige van deze punten wellicht wat gaan veranderen. Saen Professionals wil met dit mantelzorg beleid een bijdrage leveren aan de waardering en ondersteuning van de mantelzorgers.

3.2 Mantelzorg bij Saen Professionals is vrijwillig.

Mantelzorg geven kan veel tijd en inspanning kosten. Wij moeten ons dan ook realiseren dat familieleden en vrienden niet altijd in staat kunnen zijn om mantelzorg te geven. Bijvoorbeeld omdat zij ver weg wonen of door eigen werkzaamheden weinig tijd hebben. Daarom verwachten wij van familieleden en/of vrienden alleen mantelzorg als zij dat kunnen én willen geven.

3.3 Mantelzorg

bij Saen Professionals is geen vrijwilligerswerk. Vrijwilligerswerk en mantelzorg wordt nog wel eens in één adem genoemd. Toch zijn er, zoals eerder is aangegeven, heel duidelijke verschillen aan te tonen, die zichtbaar maken dat mantelzorg meestal een belasting is voor de mantelzorger.

4. Wat kunnen mantelzorgers?

Mantelzorgers kunnen de hulpverlener van de cliënt informeren over gewoonten en waarden van de cliënt, als deze daar zelf niet meer voldoende toe in staat is. Door deze informatie kunnen medewerkers hun zorg beter laten aansluiten bij de individuele situatie van een cliënt.

Mantelzorgers kunnen, als zij en de cliënten dat willen, meehelpen in de lichamelijke en huishoudelijke hulpverlening. Indien nodig zal de hulpverlener de mantelzorger(s) daarbij begeleiden.

Mantelzorgers kunnen ook helpen door met de cliënt mee te eten. Vooral bij cliënten voor wie eten en drinken moeilijk is geworden, vergroot gezelschap de eetlust.

Mantelzorgers kunnen door hun bezoek aan de cliënt en/of het mee uit nemen van de cliënt, een belangrijke bijdrage leveren aan het welbevinden van de cliënt.

Met de mantelzorger(s) worden afspraken gemaakt over de taken die zij willen en kunnen verrichten ten behoeve van de cliënt. Deze afspraken worden vastgelegd in de afsprakenlijst die wordt toegevoegd aan het zorgplan. Wanneer er sprake is van het overnemen van verzorgende taken door de mantelzorger, moeten hierover duidelijke afspraken worden gemaakt. In een protocol moet worden vastgelegd welke zorgtaken een mantelzorger mag overnemen en welke handelingen alleen door een hulpverlener mogen worden verricht.

5. Contactpersoon mantelzorg

Het geven van mantelzorg kan soms zwaar zijn. Vaak willen mantelzorgers dit niet erkennen en lopen de kans overbelast te raken met alle gevolgen, voor de mantelzorger zelf maar ook voor de cliënt, van dien. Daarom is het van belang dat de mantelzorgers een vast aanspreekpunt hebben bij Saen Professionals, waar men terecht kan met vragen, waar de mantelzorger zijn/haar verhaal kwijt kan en waar de mantelzorger informatie kan krijgen over alles wat met mantelzorg te maken heeft. De contactpersoon mantelzorg kan deze rol vervullen en kan de mantelzorger indien nodig ook doorverwijzen naar bijvoorbeeld het Centrum Mantelzorg.

5.1 Afspraken maken

Met Mantelzorgers worden afspraken gemaakt over de taken die zij op zich willen en kunnen nemen. Deze afspraken worden schriftelijk vastgelegd en maken deel uit van het zorgplan van de cliënt. Hierin kunnen de medewerkers zien op welke momenten een mantelzorger aanwezig is.

6. Procedure contactlegging en informatieverstrekking aan mantelzorgers

Actie	Door	Wanneer
Informatie over Mantelzorg	Contactpersoon mantelzorg	Intakegesprek nieuwe cliënt
Contactpersoon mantelzorg op de hoogte brengen van eerste contactpersoon	Contactpersoon mantelzorg	Bij het opstellen van de zorgovereenkomst /zorgleefplan
Contact opnemen met eerste contactpersoon	Contactpersoon mantelzorg	Binnen vier weken
Kennismakingsgesprek m.b.t. mantelzorg	Contactpersoon mantelzorg	Binnen 6 weken
Invullen intakeformulier mantelzorg	Contactpersoon mantelzorg	Tijdens kennismakingsgesprek
Voor de afdeling vante gegevens doorgeven	Contactpersoon mantelzorg	Na invullen intakeformulier rele-
Informerend mantelzorg over de hulpverlening	Contactpersoon mantelzorg	Bij intake
Thema bijeenkomsten organiseren voor mantelzorgers	Contactpersoon mantelzorg	2 keer per jaar
Evalueren en indien nodig bijstellen van gemaakte afspraken	Contactpersoon mantelzorg	Jaarlijks
Indien nodig inzet van vrijwilligers	Contactpersoon mantelzorg	Na overleg met mantelzorg en cliënt

7. Deskundigheidsbevordering medewerkers

Het omgaan met mantelzorgers blijkt in de praktijk vaak lastig. Mantelzorgers worden nog wel eens als lastig of bemoeizuchtig gezien, er is vaak weinig zicht op de voorgeschiedenis van de cliënt en diens mantelzorg(er)s. Om er voor te zorgen dat medewerkers voldoende inzicht hebben in achtergrond en beleving van mantelzorgers kan er beroep gedaan worden op ondersteuning vanuit Centrum Mantelzorg.

8. Waarderingsbeleid mantelzorgers

Om mantelzorgers te laten merken dat hun werk wordt gezien en gewaardeerd, dient er op verschillende manieren/momenten een blijk van waardering te zijn. Dit kan onder meer in de vorm van:

- het aanbieden van thema -en ontmoetingsbijeenkomsten (2 keer per jaar)
- aandacht schenken aan de jaarlijkse dag van de mantelzorg
- mantelzorgers uitnodigen/ betrekken bij gezellige activiteiten van de cliënten

8.1 Budget mantelzorgondersteuning

Voor de ondersteuning van de mantelzorgers en de uitvoering van het waarderingsbeleid zal een budget vrij gemaakt moeten worden. Onderzocht moet worden waaruit dit budget gefinancierd kan worden.

9. Respijtzorg

Respijtzorg is een verzamelbegrip dat wordt gebruikt voor voorzieningen die tijdelijk de mantelzorg overnemen. Tijdelijke overname van zorg voorziet in een grote behoefte van mantelzorgers. Zij krijgen ruimte voor eigen bezigheden en de kans om even op adem te komen. Zeker wanneer er mantelzorg wordt gegeven in de thuissituatie is de kans op overbelasting groot en neemt daar mee de kans op opname voor de zorgbehoevende toe. Respijtzorg kan helpen om de overbelasting tegen te gaan en de knelpunten in de tijdsbesteding op te lossen. Toch blijken veel mantelzorgers in de praktijk te kampen met schaamte en schuldgevoelens als zij tijdelijk of gedeeltelijk de zorg uit handen willen geven. Enerzijds omdat men de zorg niet uit handen durft te geven, ofwel omdat de zorgbehoevende geen hulp van iemand anders wil ontvangen. Wanneer deze situatie zich voordoet is het van belang dat hierin bemiddeld wordt door de hulpverlener van die cliënt, ofwel door de contactpersoon mantelzorg.

10. Externe relaties

10.1 Relatie met de WMO

Ondersteuning van mantelzorgers is een van de speerpunten van het WMO beleid van de gemeente. Met name ondersteuning van die groep mantelzorgers die overbelast (dreigen te) raken, krijgt hierin prioriteit. Hier kan gedacht worden aan ondersteuning vanuit de reguliere voorzieningen.

10.2 Samenwerking met Centrum Mantelzorg

Al eerder is geïnformeerd bij Centrum Mantelzorg naar allochtone mantelzorgers. Uit praktijk blijkt dat allochtone mantelzorgers niet bekend zijn met deze instelling. Dit betekent dat werving van allochtone mantelzorgers in praktijk moeizaam verloopt. Saen Professionals vindt het belangrijk dat er op dit gebied extra aandacht wordt besteed om het probleem aan te pakken.

10.3 Mantelzorgondersteuning extramurale cliënten

Door de toename van het aantal thuiszorg cliënten, is ook een toenemende vraag te verwachten vanuit deze cliënten. In eerste instantie zullen deze vragen, indien nodig, nog zoveel mogelijk worden doorgegeven aan Centrum Mantelzorg. Er kan ook worden gedacht aan het inschakelen van andere hulp/vrijwilligersorganisaties zoals Zonnebloem en de Turkse ouderen vereniging Huzur die zich voornamelijk op thuiswonende ouderen richt.

11. Ten slotte

De komende periode zal Saen Professionals ernaar ernaar te streven om de mantelzorger in een zo vroeg mogelijk stadium in beeld te krijgen oftewel: vroegsignalering is de basis. Mensen die langdurig en intensief mantelzorg verlenen lopen een vergrote kans op overbelasting. Tijdige herkenning, erkenning en ondersteuning is van groot belang omdat zowel autochtone als allochtone mantelzorgers het gevaar lopen van overbelasting.

Mantelzorger intakeformulier

Algemene gegevens:

Naam mantelzorger:

Adres:

Postcode/plaats:

Telefoon:

Naam cliënt:

Relatie mantelzorger t.a.v. de cliënt:

- Zoon/dochter
 Schoonzoon/schoondochter
 Partner
 Anders:

1. Hoe wilt u uw relatie met uw "....." beschrijven?

2. Is uw relatie met uw "....." veranderd?

3. Waaruit bestond de hulp die u uw "....." verleende?

4. Waarom heeft u tot nu toe deze zorg verleend?

5. Kunt/kon u deze activiteiten goed combineren met uw andere bezigheden (baan, kinderen etc) ?

6. Zijn er dingen waarvan uw „..... „ waardeert als juist u ze doet ? Zo ja: zijn daar ook redenen voor?

7. Zijn/waren er nog andere mensen(familie/bekenden) die helpen/hielpen?

8. Wat vindt uw “.....” van de hulp die u biedt?

9. Heeft het gedrag van uw “.....” invloed op uw relatie met uw “...”? (Met gedrag wordt bedoeld dat de cliënt bijv. veel huilt, vaak klaagt, snel boos wordt, verward is, eenzaam is, etc. of dat dit juist helemaal niet het geval is).

10. Ervaart u als gevolg van het zorgen voor uw “...” extra psychische belasting denkend aan bijvoorbeeld: nervositeit, slapeloosheid, vermoeidheid, schuldgevoelens, gevoelens van boosheid, gevoelens van somberheid, gevoelens van machteloosheid etc.?

11. Hoe gaat u om met problemen die u zelf ervaart als gevolg van de hulpverlening van uw “.....” ?

12. Krijgt u voldoende steun uit uw omgeving?

13. Hoe wilt u bij de zorgverlening betrokken worden?

14. Op welke wijze zou u contact willen met Saen Professionals ?

15. Hoe ervaart u tot nu toe het contact met Saen Professionals?

16. Zou u belangstelling hebben voor een van de volgende activiteiten?

Activiteiten:	Wel interesse	Misschien interesse	Geen interesse
Informatiemiddag over het ziektebeeld van uw “....”			
Contact met familieleden van andere cliënten			
Activiteiten voor cliënten én familieleden			
Af en toe een gesprek met mij of iemand van de instelling			
Anders:			

19. Hiermee zijn we aan het eind gekomen van de vragen. Heeft u zelf nog vragen, opmerkingen, dingen die u wilt vertellen?

20. Wat vond u van dit gesprek?

Afsprakenlijst Mantelzorg t.b.v. het zorgleefplan

Naam cliënt:

Naam mantelzorger:

Taken Mantelzorger

Dagen:	ma	di	woe	don	vrij	zat	zon
Persoonlijke hulpverlening							
Wassen							
Aankleden							
Uitkleden							
Medicijngebruik							
Helpen met eten en drinken							
Zorgdragen voor kleding							
Mobiliteit							
Wandelen							
Vervoer buitenshuis (ziekenhuis, fam. bezoek)							
Emotionele hulp/ psychosociale ondersteuning							
Aandacht, tijd, praten, er zijn, troosten, belangstelling							
Huishoudelijke hulp							
Licht huishoudelijk werk (zoals afwassen)							
Wassen en verstellen van kleding							
Schoonmaken							
Opruimen							
Hulpverlening van huisdieren							
Hulpverlening van planten							
Klaar maken van de broodmaaltijd							
Boodschappen doen							
Praktische hulp							
Omgaan met hulpmiddelen							
Begeleiding bij bezoek aan artsen en specialisten							
Afhandelen van post, administratie, geldzaken							
Meegaan met uitstapjes							
Begeleiden bij activiteiten							
Overige afspraken:							

Formulier ingevuld door:

Namens Saen Professionals:

Mantelzorger:

Mantelzorger:

Datum: